

Wieści Gminne

B I U L E T Y N G M I N Y L E L I S

Dwumiesięcznik rozdawany bezpłatnie nr 3(6) maj 2006 r., nakład 3000, indeks PR 122

Region folklorem bogaty

*„Ocal od zapomnienia
co jest jądrem tej ziemi
to dla tych co teraz, i
dla tych co po nas”*

Obrzędy związane z przedwiośniem i wiosną bardzo wzbogacają kulturę Kurpiów, wyrosła na gruncie bogatego i barwnego folkloru. Przekonał się o tym wielokrotnie w naszej gminie, uczestnicząc tłumnie w I Regionalnym Przeglądzie Widowisk przedstawiających fragmenty życia dawnych Kurpiów, który odbył się w GOK-O 23 lutego br. Bogaty program zaprezentowały zespoły z Lelisa, Czarni Zbójnej i Myszyńca, a więc prawie z

serca naszego kurpiowskiego regionu. Piszemy o tym w dalszej części Wieści Gminnych. Jednak ta prezentacja obrzędów i widowisk folklorystycznych nie byłaby pełna, gdyby nie żywy kontakt młodzieży z twórcami ludowymi, a temu najlepiej służą konkursy dla wykonawców płam kurpiowskich, nauka robienia kwiatów do tych palm, a wreszcie cała i przebogata działalność niezwyklego na tym terenie Ośrodka Etnograficznego w Lelisie. Wszystko to mieliśmy okazję poznać i zobaczyć tej wiosny, a więc i o tym piszemy w tym numerze naszych Wieści Gminnych.

W maju spotkamy się na kolejnym Dniu Kultury Kurpiowskiej w Obierwi, nasi reprezentanci wezmą udział w imprezach folklorystycznych w Kadzidle, a w nowej formule widowiska i imprezy plenerowej Święta Jagody będziemy bawić się na festynie w Łęgu Starościńskim. Folklor kurpiowski żyje i bogaci się nowymi pomysłami ludzi tej ziemi. Właśnie dlatego, że dzięki folklorowi możemy wspólnie żyć i bawić się region ten ma tyle wspólnych osiągnięć, jest tak widoczny w województwie i w kraju. (ak)

foto. Antoni Kustusz

Na zdjęciu: Zespół folklorystyczny z Myszyńca na scenie GOK - O.

W numerze

Z prac samorządu **str. 2**; wykonanie budżetu gminy w 2005 r. **str.3**; pracowity rok na drogach **str. 4**; wszyscy odpowiadamy za środowisko **str. 5**; przedstawiamy Szkołę Podstawową w Białobieli **str. 6-7**; zapraszamy do Ośrodka Etnograficznego w Lelisie **str. 8**; Darcie pierza po kurpiowsku **str. 9**; co zmieniło się w oświacie po 10. latach **str. 10**, porady rolnicze **str. 10**; złoty plon OSAKA **str. 11**; informacje, zaproszenia, przypomnienia **str. 12**.

Z życia samorządu

W dniu 28 lutego 2006 r. na kolejnej XXXI sesji obradowała Rada Gminy Lelis.

Na sesji przyjęto dwa cenne dokumenty opracowane w postaci raportów. Były to: „Raport o stanie kultury fizycznej za 2005 r. w gminie Lelis” oraz „Informacja o realizacji programu ochrony środowiska w Gminie Lelis w latach 2000 – 2005”. Radni zapoznali się także z informacjami o realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2005 r. oraz z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej za 2005 r.

Rada Gminy przyjęła dwie uchwały:

1. Uchwałę nr XXXI/159/06 w sprawie zmian do budżetu gminy na 2006 r.
2. Uchwałę nr XXXI/160/06 zmieniającą uchwałę w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.

O Puchar Starosty

Reprezentacja gminy Lelis zwyciężyła w Turnieju Piłki Siatkowej Samorządowców o Puchar Starosty Ostrołęckiego, który odbył się 17 marca br. w hali przy Zespole Szkół w Lelisie. Startowały cztery drużyny mieszane, a kolejne miejsca zajęły drużyny z Rzekunia, Goworowa i reprezentacja Starostwa Powiatowego. Sponsorami turnieju byli pp. Teresa i Marian Niedźwiedzcy oraz pp. Teresa i Stanisław Szczepankowie z Lelisa. (ak)

Nasi sołtysowie

Po zmianie, jaka nastąpiła w obsadzie stanowiska sołtysa wsi Nasiadki obecna lista sołtysów w gminie Lelis przedstawia się następująco:

sołtys Jerzy Tercjak – sołectwo Białobiel, Jan Kozłowski – Dąbrówka, Henryk Kaliszewski – Długi Kąt, Stanisław Szczepanek – Durlasy, Czesław Suchecki – Gąski, Franciszek Prusaczyk – Gibalka, Antoni Łępicki – Gnaty, Wiesław Gromek – Kurpiowskie, Bogdan Pyskło – Lelis, Janina Piątek – Łodziska, Paweł Piekarski – Łęg Przedmiejski, Kazimierz Mielnicki – Łęg Starościński, Zygmunt Dymerski – Łęg Starościński – Walery, Edward Pierzchała

- Obierwia, Kazimierz Gers – Olszewka, Józef Kulas – Płoszyce, Elżbieta Stachelek – Siemnocha, Józef Deptuła – Szafarnia, Henryk Parzych – Szafarczyska, Zygmunt Puławski – Szkwa, Zofia Szczubełek – Szwendrowy Most, Jan Marczak – Nasiadki.

Zdjęcie: Antoni Kustusz
Na zdjęciu: grono sołtysów na XXXI sesji Rady Gminy w dniu 28 lutego 2006 r. Na zdjęciu brak nieobecnych: S. Szczepanka, P. Piekarskiego i J. Kulusa.

Rolnicy konserwujcie rowy!

Urząd Gminy w Lelisie apeluje do rolników, właścicieli działek, na których znajdują się urządzenia melioracyjne (rowy, mostki, przepusty, zastawki) o ich należytej konserwację. Jest to szczególnie ważne w okresie wiosennym, kiedy ich sprawność techniczna zapewnia szybki spływ

wody i zapobiega wiosennym podtopieniom, a tym samym umożliwia szybsze rozpoczęcie prac polowych. Jest to bardzo istotne w br. ze względu na opóźnioną wiosnę. Na terenie gminy większość urządzeń melioracyjnych została wykonana w latach 60-tych ub. wieku kosztem milionowych nakładów inwestycyjnych. Obecnie ich

sprawność techniczna została obniżona, dlatego też starajmy się poprzez właściwą konserwację podnieść ich wartość użytkową, a tym samym przedłużyć okres ich funkcjonowania.

Wykonanie nowych urządzeń melioracyjnych jest bardzo drogie, na co obecnie nas nie stać.

Wójt Gminy Lelis
Stanisław Subda

Wykonanie Budżetu Gminy za 2005 rok

DOCHODY:

Dochody ogółem wynoszą - 15.596,817 zł.

Z tego największe dochody to :

- subwencja oświatowa, która stanowi 37,8% dochodów - 5.894,514 zł.
- subwencja wyrównawcza, która stanowi 14,2% dochodów - 2.215,150 zł.
- podatki od firm i podmiotów gospodarczych które stanowią 12,4% budżetu - 1.937,681 zł
- dotacja na inwestycje, co stanowi 8% budżetu - 1.253,096 zł.
- dotacja na zadania zlecone, która stanowi 12% dochodów - 1.870,509 zł.
- podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT), co stanowi 4,8 % dochodów - 752.981 zł.
- podatki od ludności płacone bezpośrednio do sołtysów i Urzędu Gminy, co stanowi 3,6% budżetu - 539,922 zł.

WYDATKI BUDŻETU

Wydatki ogółem wyniosły - 12.662,340 zł.

Z tego największe wydatki przeznaczono na :

- wydatki na oświatę - 6.599,089 zł. które stanowiły 52,1 % wydatków
- wydatki na opiekę społeczną, - 2.263,370 zł. które stanowiły 17,9% budżetu
- wydatki na transport, w tym drogownictwo, 1.522,592 zł. które stanowiły 12% wydatków
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, - 351,710 zł. w tym biblioteki, co stanowi 2,8% wydatków

Do najważniejszych inwestycji i remontów bieżących, które zostały wykonane należą :

1. z drogownictwa (zob. str. 4)

2. oświata

- roboty wykończeniowe hali sportowej w Lelisie,
- zagospodarowanie otoczenia hali sportowej oraz wykonanie parkingów,
- malowanie elewacji oraz wymiana obróbek blacharskich Szkoły Podstawowej Łęg Starościński,
- wykonanie chodników oraz parkingów przy szkole podstawowej w Łęgu Starościńskim,
- wykonanie parkingów oraz murków z siedzeniami w szkole podstawowej w Nasiadkach.

3. Rozbudowa stacji wodociągowej w Dąbrówce rozbudowa polegała na powiększeniu budynku stacji wodociągowej oraz zamontowaniu urządzeń do uzdatniania wody tj. odżelaziania i odmanganiania wraz z budową chlorowni.

4. Budowa sieci wodociągowej z przyłączami we wsi Łodziska oraz rozbudowa sieci wodociągowej w Łęgu Przedmiejskim.

W ramach tego zadania wykonano :

Łodziska

- sieć wodociągowa - 6.486 mb.
- przyłącza szt. 34 o długości 1.661 mb.

Łęg Przedmiejski

- sieć wodociągowa - 4.259 mb.
- przyłącza szt. 52 o długości 1.324 mb.

5. Ponadto przy udziale pracowników zatrudnionych w ramach robót publicznych i interwencyjnych wykonano:

- elewację zewnętrzną wraz z wymianą okien (3 ściany) w remizie OSP Łęg Przedmiejski ,
- elewację zewnętrzną ścian remizy OSP w

Dąbrówce,

- chodniki przy GOK-O w Lelisie,
- wiatę z konstrukcji stalowej na placu Ośrodka Etnograficznego w Lelisie
- odnowiono 12 wiat przystanków autobusowych na terenie Gminy Lelisz.

6. Inne inwestycje :

- dofinansowane zostało z budżetu gminy w wysokości 60.000 zł. asfaltowanie drogi powiatowej Dąbrówka- Gąsica,
- dofinansowano również z budżetu gminy w wysokości 30.000 zł. asfaltowanie drogi powiatowej Kurpiewskie - Nowe,
- sfinansowane zostało wykonanie dokumentacji technicznej na remont kapitalny sieci energetycznej Lelisz, kolonia Dąbrowa.

Należy zaznaczyć, że pozyskaliśmy środki finansowe na inwestycje z kilkunastu zewnętrznych źródeł między innymi :

- 802.646 zł. na rozbudowę wodociągu Łęg Przedmiejski oraz stacji SUW w Gnatach z funduszy unijnych,

- 327.550 zł na asfaltowanie drogi Łęg Przedmiejski - Łęg Starościński z funduszy unijnych,

- 336,707 zł. na asfaltowanie drogi w Gnatach z funduszy unijnych,

- 210.500 zł. z Ministerstwa Edukacji Narodowej na budowę hali sportowej,

- 200.000 zł. ze Starostwa Powiatowego na budowę hali sportowej, 8.000 zł. z Ministerstwa Kultury na zakup książek do bibliotek,

40.000 zł. na utworzenie Gminnego Centrum Informacji w Lelisz z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie, 40.000,-zł. z Sejmiku Województwa Mazowieckiego na budowę drogi w Dąbrówce,

-100.000 zł. pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie na rozbudowę SUW W Dąbrówce (częściowo umarzalnej).

Urząd Gminy zatrudniał w ramach robót publicznych oraz interwencyjnych 37 osób ,

które pracowały przy robotach remontowych i porządkowych.

Wójt gminy
Stanisław Subda

Będzie jaśniej na ulicach

Przeprowadzenie kompleksowej modernizacji oświetlenia ulicznego na terenie gminy jest przedsięwzięciem bardzo czasochłonnym i kosztownym, które obejmuje:

- przeprowadzenie inwentaryzacji istniejących urządzeń oświetlenia ulicznego
- opracowanie koncepcji i założeń technicznych do modernizacji
- przygotowanie kosztorysu modernizacji oświetlenia ulicznego (drogowego)
- wybranie wykonawcy
- wykonanie oświetlenia .

W ramach modernizacji oświetlenia ulicznego (drogowego) przewiduje się zastosowanie nowoczesnych wysokowydajnych lamp sodowych o mocy zapewniającej uzyskanie odpowiednich parametrów oświetleniowych, wymianę wysięgników, aby nie dopuścić do rozprasza-

nia się strumienia świetlnego, wymianę niektórych przewodów zasilających na przewody izolowane, wymianę zabezpieczeń dla sieci napowietrznej, wymianę tabliczek bezpiecznikowych, przebudowę szaf sterowniczych. Zainstalowane energooszczędne lampy i wydłużona żywotność lamp prowadzić będzie do bardziej racjonalnego zużycia energii.

- Inwentaryzacja będzie podstawą do wykonania kompletnej dokumentacji technicznej na przeprowadzenie modernizacji oświetlenia ulicznego (drogowego). Przewidujemy, że wykonanie inwentaryzacji i dokumentacji technicznej potrwa około roku. Tak opracowana dokumentacja techniczna na modernizację oświetlenia ulicznego pozwoli na wystąpienie o środki unijne na sfinansowanie inwestycji. Planujemy, że modernizacja oświetlenia ulicznego zostanie wykonana w okresie 2-3 lat - twierdzi wójt Stanisław Subda. (ak)

Pracowity rok na drogach

W Pracowity rok na drogach

W 2005 roku drogowcy budowali i naprawiali drogi w różnych miejscach gminy. Śmiało można powiedzieć, że był to dobry i bardzo pracowity rok na drogach w naszej gminie. A oto wykaz prac zrealizowanych w ubiegłym roku:

1. Dąbrówka :

Wykonanie dywanika asfaltowego na odcinku 1331 mb (szerokość jezdni 4,0 m)

2. Lelis :

a) Nawiezenie pospółki żwirowej na remont drogi żwirowej:

- na odcinku 250 mb (łąka za Gontarzewskim) w ilości 150 m³

- na odcinku 15 mb (kol. Ropelicha) w ilości 10 m³

- na odcinku 40 mb ul. Przemysłowa (łąki) w ilości 50 m³

- na odcinku 20 mb (kol. Podkapelonie) w ilości 10 m³

b) Wykonanie drogi asfaltowej w miejscowości Lelis (kol. Dąbrowa) na odcinku 1196 mb (szerokość jezdni 4,0m)

c) Zakup kostki brukowej na remont chodnika w miejscowości Lelis

3. Szwendrowy Most

Wykonanie dywanika asfaltowego na odcinku 995 mb (szerokość jezdni 4,0 metra)

4. Gnaty:

Wykonanie drogi asfaltowej w miejscowości Gnaty na odcinku 2615,13 mb (szerokość jezdni 4,0 m)

5. Łęg Starościński:

Wykonanie drogi asfaltowej w miejscowości Księży Las - Łęg Celowizna - Łęg Starościński na odcinku 2955 mb (szerokość jezdni 3,5 metra)

6. Łęg Przedmiejski:

a) Nawiezenie pospółki żwirowej:

- na odcinku 600 mb (kol. Muszyństwo) w ilości 240 m³

- na odcinku 500 mb (kol. Księży Las) w ilości 200 m³

- na odcinku 45 mb (kol. Pisklaki) w ilości 30 m³

- na odcinku 45 mb (kol. Dziergowskie) w ilości 30 m³

- na odcinku 60 mb (kol. Muszyństwo) w ilości 30 m³

- na odcinku 40 mb (kol. Siedliska - młeczarnia) w ilości 20 m³

7. Obierwia:

a) Nawiezenie 100 m³ pospółki żwirowej

na remont dróg żwirowych na terenie: kol. Kurzyska na odcinku 150 mb i Wygon na odcinku 100 mb

8. Siemnocha:

a) Nawiezenie 100 m³ żwiru na remont drogi żuźlowej na odcinku 250 mb

b) Zamontowanie 10 sztuk kręgów betonowych zbrojonych na drogę gruntową

9. Durlasy:

a) Nawiezenie pospółki żwirowej:

- na odcinku 130 mb (kol. Bronaki) w ilości 50 m³

- na odcinku 120 mb (łąki) w ilości 60 m³

10. Szkwa:

Nawiezenie pospółki żwirowej przez las na odcinku 790 mb w ilości 320 m³

Nawiezenie pospółki żwirowej w łąki na odcinku 340 mb w ilości 170 m³

13. Białobiel:

a) Nawiezenie pospółki żwirowej na odcinku 860 mb w ilości 430 m³

b) Rozgraniczenie drogi w łąkach

14. Gąski:

a) nawiezenie 40 m³ pospółki żwirowej na pobocza asfaltu na odcinku 2 x 80 mb

c) dofinansowanie do drogi powiatowej Łodziska - Gąski, położenie dywanika asfaltowego na odcinku 1643 mb

15. Długi Kąt:

Nawiezenie 150 m³ pospółki żwirowej na drogę gruntową (do Kaliszewskich) na odcinku 300 mb

16. Szafarnia:

Nawiezenie 40 m³ pospółki żwirowej

(kol. Ciernie) na odcinku 80 mb

17. Szafarczyńska:

Nawiezenie 10 m³ pospółki żwirowej

na odcinku 20 mb

Sporządził:
Adam Ba

clawski
inspektor ds. drogownictwa

Fot. Antoni Kustusz

11. Gibalka :

a) nawiezenie pospółki żwirowej na odcinku 1060 mb w ilości 130 m³

b) Wykonanie dokumentacji technicznej i studium wykonalności Gibalka - Lelis , na odcinku 5,030 km

12. Nasiadki :

Warto wiedzieć...

Sejm uchwalił ustawę o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Z ustawy wynika, że formalności z tym związane będą realizowane w urzędach gmin co pół roku. Po raz pierwszy nastąpi to we wrześniu 2006 r., ale warto wiedzieć, że podstawą wypłat będą faktury wystawiane od początku 2006 r. Za obsługę dopłat do paliwa rolniczego gminy otrzymają 2 proc. rządowej dotacji na ten cel, choć domagały się więcej.

Dopłata będzie proporcjonalna do po-

wierzchni gruntów użytkowanych do produkcji rolnej (wg ewidencji gruntów i budynków na 1 kwietnia każdego roku). Stawkę za hektar określi co roku rozporządzenie Rady Ministrów stosownie do sumy dopłat przewidzianych w budżecie państwa. Na rok 2006 jest to 650 mln zł. Wzór wniosku o zwrot podatku określi rozporządzenie ministra rolnictwa. (więcej: WWW. WSPOLNOTA.ORG.PL)

Wszyscy odpowiadamy za stan środowiska naturalnego w gminie

Wszyscy odpowiadamy za stan środowiska naturalnego w gminie. Cele i zadania związane z ochroną środowiska sformułowano w Strategii Rozwoju Gminy oraz w uchwałach Rady Gminy. Na XXXI Sesji Rady Gminy sekretarz Gminy Halina Gontarska przedstawiła raport o realizacji tych zadań w latach 2000 - 2005.

Naczelnym zadaniem dotyczącym ochrony środowiska w otoczeniu produkcji rolnej jest prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie wykonywania zabiegów agrotechnicznych, a więc chemicznej ochrony roślin, dolistnego dokarmiania roślin, racjonalnego stosowania nawożenia mineralnego oraz rozlewania gnojowicy. W realizacji tego zadania podjęte zostały następujące działania:

- przeprowadzono dwa szkolenia dla właścicieli opryskiwaczy przy udziale Stacji Kwarantanny i Ochrony Roślin w Ostrołęce na temat zasad stosowania chemicznych środków ochrony roślin oraz dolistnego nawożenia roślin,
- przeprowadzono szkolenie w zakresie przystosowania gospodarstw mleczarskich do wymogów U.E., w tym budowy zbiorników na odchody zwierzęce o pojemności odpowiedniej do prowadzonej produkcji zwierzęcej
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Ostrołęce przeprowadził trzy szkolenia rolnicze na tematy: „Zasady rolnictwa ekologicznego”, „Wymogi stawiane producentom mleka i żywca w zakresie ochrony środowiska”, „Aktualne normy i przepisy prawne dotyczące produkcji wykonane zostały i funkcjonuje obecnie sześć oczyszczalni zagrodowych, w tym dwie przy szkołach podstawowych w Olszewce i w Łęgu Przedmiejskim.

Ważnym działaniem w tej dziedzinie było prowadzenie działań zmierzających do wykrywania i likwidacji przypadków niewłaściwego postępowania ze ściekami. Urząd Gminy podjął 3 interwencje w miejscowościach: Białobiel, Obierwia i Szafarnia, po których sytuacja uległa radykalnej zmianie. Sporządzono ewidencję zbiorników na ścieki bytowe, informując przy tym mieszkańców gminy o zasadach gromadzenia i wywozu ścieków w oparciu o Uchwałę Nr XXVII 146/02 Rady Gminy Lelis z dnia 27 marca 2002 r.

w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Lelis.

Największym zadaniem inwestycyjnym w zakresie ochrony środowiska wodnego w roku 2005 było wybudowanie sieci kanalizacyjnej we wsi Durlasy o długości 3,1 km i z ilością 76 przyłączy.

Zadania w zakresie ochrony powietrza dotyczyły następujących przedsięwzięć:

1. Gazyfikacja wsi

Lelis i Durlasy Mieszkańcom wsi Lelis i Durlasy stworzono możliwość doprowadzenia do ich posesji gazu ziemnego. Z możliwości tej skorzystało w Lelisie- 60 gospodarstw domowych, w Durlasach- 31 gospodarstw domowych,

2.Modernizacja kotłowni węglowych na olejowe w szkołach podstawowych w Nasiadkach i Dąbrówce - przełożono na przyszłość ze względu na duży zakres robót w szkołach.

3.Modernizacja kotłowni węglowych na gazowe w budynku GOK-O w Lelisie - zrealizowano w 2003 r. i Ośrodku Zdrowia - 2001r.

Zadania w zakresie zapobiegania degradacji gleby oraz nadmiernej eksploatacji i niszczenia zasobów naturalnych obejmowały:

1.Ograniczanie procesu eliminowania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych. W 2003 roku wydano decyzje na wycinkę 57 drzew, w tym 30 u indywidualnych właścicieli, w 2004 r. - 99 szt., tym 30 szt. u indywidualnych właścicieli, w 2005 r. - 134 szt., w tym u indywidualnych właścicieli - 76 szt., wobec 554 w 2002 roku, w tym 87 u indywidualnych właścicieli. Urząd Gminy w rozmowach z właścicielami drzew ubiegających się o wycinkę ze względu na zagrożenie proponuje im podcięcie konarów i pni drzew przez co eliminowane jest zagrożenie zaś drzewo pozostaje nie ścięte.

W przypadku wycinki drzew przez Zarząd Dróg Powiatowych są to prawie w każdym przypadku stare usychające topole rosnące w pasie drogowym i stwarzające zagrożenie dla użytkowników dróg.

2. Propagowanie i wspieranie nowych zadrzewień i zakrzewień oraz zalesień.

W ramach prac zadrzewieniowych na terenie gminy w latach 2000 - 2005 posadzono następujące ilości drzew i krzewów:

1.rok	2.Drzewa - szt.	3. Krzewy - szt.
2000	200	600
2001	500	300
2002	1.600	-
2003	4.775	280
2004	1.150	50
2005	1.400	00

W ramach zalesień posadzono drzewa na powierzchni 56,64 ha

Koszty zakupu materiału zadrzewieniowego pokryte zostały w 46 proc. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospo-

darcki Wodnej w ramach programu „Ochrona środowiska na terenach wiejskich” oraz w 54 proc. z budżetu gminy.

Materiał zadrzewieniowy w większości został posadzony przy drogach gminnych i powiatowych a także na placach szkolnych i u rolników indywidualnych, którzy uczestniczyli w projekcie „Ochrona środowiska na terenach wiejskich”.

Prowadzenie właściwej gospodarki wodnej poprzez piętrzenie wody w urządzeniach melioracyjnych obejmowało:

W zakresie prowadzenia właściwej gospodarki wodnej w latach 2000 - 2005 wybudowano i oddano do użytku dwa progi piętrzące na rzece Piasecznicy w miejscowościach Szafarnia i Gibalka oraz dwa jazy piętrzące na rzece Omulewka w miejscowości Olszewka.

Ogółem na terenie gminy funkcjonują obecnie następujące urządzenia piętrzące:

3 jazy piętrzące i 2 progi na rzece Szkwa 5 jazów piętrzących na rzece Rozodze 2 jazy piętrzące i 2 progi piętrzące na rzece Piasecznicy 2 jazy piętrzące na rzece Omulewka.

Wszystkie te budowle są sprawne i w pełni wykorzystywane.

Gmina podjęła się założenia na terenie wsi Lelis Parku Krajobrazowo - Etnograficznego w istniejącym kompleksie leśnym.

Zajmuje on powierzchnię 5,5 ha i posiada zarys nieregularnego półkola. Konfiguracja terenu odbiega od przeciętnego krajobrazu regionu. Znajduje się tu podkowiasto rozłożone wzniesienie będące pozostałością morenową. Całość działki pokrywa stary sosnowy las z gęstym poszyciem. Zarówno nietypowa forma tego obszaru, jak też jego ukształtowanie wpływają w znacznym stopniu na jego atrakcyjność i zwiększają wartość przyrodniczą tego kompleksu.

W ramach ochrony populacji bociana białego na terenie gminy, przy współudziale środków z Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody „pro Natura” z Wrocławia wykonanych zostało w 2000 roku 20 platform, w 2004 roku - 15 platform i w 2005 roku - 2 platformy na gniazda bocianie zaś Rejon Energetyczny w Ostrołęce zamontował je na słupach elektrycznych.

Zadania w zakresie ograniczania zanieczyszczenia powierzchni ziemi obejmowały następujące przedsięwzięcia:

1. Przystąpienie i wdrożenie na terenie gminy programu „Zintegrowanego systemu zagospodarowania odpadów stałych w Ostrołęce i obszarze funkcjonalnym”. Gmina nasza przystąpiła do tego programu jako jedna z 10 gmin powiatu ostrołęckiego. Rolę wiodącą w przygotowaniu i w realizacji tego programu pełni Urząd Miasta Ostrołęki. Ze względu na brak środków finansowych na budowę sortowni odpadów system ten nie został wdrożony.

2. Prowadzenie edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa gminy, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży szkolnej na temat postępowania z odpadami, w tym na temat selektywnej zbiórki odpadów.

Oświata w Gminie SZKOŁA PODSTAWOWA W BIAŁOBIELI

SZKOŁA DAWNIEJ

Szkoła Podstawowa w Białobielu powstała przed II wojną światową. Wybudował ją Andrzej Pędzich. Był to budynek drewniany, kryty dachówką, o trzech izbach lekcyjnych. W czasie wojny, niestety, został zniszczony. Dlatego tuż po wojnie szkołę przeniesiono na krótki okres do domu państwa Denkwiczów. Po remoncie starej szkoły nauczanie znów wróciło do poprzedniego budynku, który należał już do syna Andrzeja Pędzicha - Władysława. W latach 60-tych izby lekcyjne znajdowały się w prywatnych pomieszczeniach u państwa Pędzichów oraz państwa Szczubelków. W 1977 roku nastąpiło zredukowanie stopnia organizacyjnego placówki. Ze szkoły 8-klasowej zostały tylko klasy 0, I, II i III. Uczniów klas IV-VI dowożono do Szkoły Podstawowej nr 4 w Ostrołęce. Od 1987 roku rozpoczęto systematyczne starania o przywrócenie szkoły 8-klasowej, które zostały uwieńczone sukcesem. Stopień organizacyjny szkoły został rozszerzony. Od 1 listopada 1992r. nauka odbywała się w budynku prywatnym u pana Jerzego Tercjaka. W 1993 roku społeczeństwo Białobielu wraz z ówczesną panią dyrektorką Aleksandrą Cichą rozpoczęło budowę nowej szkoły. Z własnych środków zakupiło działkę oraz włożyło dużo pracy podczas budowy. W 1994 roku wykonano stan surowy i odkryto budynek. Dzięki wsparciu gminy, która wzięła na siebie główny ciężar budowy i zagospodarowania ostatecznie przeprowadzka nastąpiła 1 marca 1997 r. Zagospodarowano teren wokół, powstało boisko, plac zabaw dla dzieci. W otoczeniu szkoły ustawiono ławeczki, założono kwietniki i skalniaki.

SZKOŁA DZIŚ

Obecnie Szkoła Podstawowa w Białobielu to nowoczesna placówka oświatowa otwarta na potrzeby uczniów, rodziców i środowiska, odnosząca sukcesy w realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych. Od 1 września 1998 roku dyrektorem szkoły jest mgr Marian Szarama.

W sześciu oddziałach i „0” uczy się 97 dzieci. Już od I klasy wszyscy uczniowie mają możliwość nauki języka angielskiego. Zwiększono liczbę godzin wychowania fizycznego. Uczniowie klas IV-VI mogą zgłębiać tajniki informatyki w bardzo dobrze wyposażonej pracowni komputerowej, która powstała dzięki staraniom pani mgr. inż. Beaty Modzelewskiej. Mają również dostęp do Internetu. Na bieżąco korzystają z przestronnej sali gim-

nastycznej. Tradycją szkoły stały się liczne wycieczki, kuligi, dyskoteki, wieczorki. W szkole panuje przyjazna atmosfera między nauczycielami, uczniami i rodzicami. Pracuje tu wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna licząca 10 nauczycieli, w tym 7 dyplomowanych.

• Samorząd Szkolny

Uczniowie mają możliwość wykazania się samorządnością i własną inicjatywą działając w Samorządzie Szkolnym. Jego opiekunem jest pani mgr Justyna Rzewnicka. We wrześniu została wyłoniona Rada Samorządu Uczniowskiego oraz jej zarząd. Powołano sekcje samorządu: dekoracyjną, ekologiczną, redakcyjną i sportową. Ich członkowie na bieżąco wywiązują się z podjętych na początku roku szkolnego zobowiązań. I tak, sekcja ekologiczna uporządkowała teren wokół szkoły, dokarmiła ptaki podczas zimowych chłódów, zorganizowała akcję „Sprzątanie świata” oraz „Święto pieczonego ziemniaka”. Członkowie sekcji dekoracyjnej czuwają nad wystrojem szkoły, przygotowują dekoracje z okazji wszelkich uroczystości. Sekcja redakcyjna opisuje na bieżąco wydarzenia z życia szkoły w Kurierze Szkolnym oraz wydaje kwartalnik „Ananas”. Sekcja sportowa zorganizowała rajd rowerowy „Bielcross 2005”, halowy turniej piłki nożnej oraz konkurs na „Najpiękniejszego bałwana śniegowego”. Działalność samorządu przynosi niezwykle cenne efekty. Uczniowie uczą się współdziałania z innymi w poczuciu wspólnej odpowiedzialności. Uaktywniają się osoby nieśmiałe pełniąc odpowiedzialne funkcje. Wychowankowie tworzą własne, niepowtarzalne osobowości. Dużym sukcesem dla młodzieży oraz opiekunów było zorganizowanie spotkania Samorządów Uczniowskich ze szkół podstawowych działających na terenie gminy Lelis, które pozwoliło na wymianę doświadczeń oraz wypracowanie wniosków do dalszej pracy.

• Szkolny Klub Sportowy

Swoją tężyznę fizyczną i sprawność uczniowie rozwijają na zajęciach SKS pod okiem pana Mariana Szaramy. Uczestnicząc w systemie rozgrywek organizowanych przez Szkolny Związek Sportowy odnieśli wiele sukcesów zarówno na szczeblu gminy, jak i powiatu. Szczególne osiągnięcia odnotowano w grach zespołowych, piłce nożnej i piłce ręcznej zarówno dziewcząt, jak i chłopców.

Biorąc udział w biegach przełajowych czołowe miejsca zajęli, kwalifikując się do zawodów międzypowiatowych: Magda Jabłeczka, Krystian Mamiński, Paulina Marczak, Piotr Orzechowski, Urszula Żebrowska.

Szkoła Podstawowa w Białobielu współpracuje z Miejskim Klubem Sportowym „Narew” Ostrołęka. Uczniowie V i IV klasy (K. Mamiński, Konrad Bywald, Mateusz Nalewajk) uczestniczą w procesie treningowym MKS „Narew” Ostrołęka. Uczniowie ci są wyróżniającymi się zawodnikami drużyny utworzonej z uczniów klasy IV i

V przy SKS Białobiel. W ramach współpracy z MKS „Narew” Ostrołęka szkoła pozyskała komplet strojów sportowych, w których uczniowie występują na różnych imprezach sportowych.

• SKO

Opiekunem SKO jest mgr Justyna Rzewnicka. Do kasy w roku szkolnym 2005/2006 przystąpiło ponad 50 osób. SKO wyrabia u uczniów nawyk oszczędzania, umiejętne gospodarowanie własnymi funduszami, wytrwałość w gromadzeniu wkładów oraz celowe ich wydatkowanie. Uczy poszukiwania wspólnie pieniądze uczniowie mogą realizować swoje marzenia: wyjazdy na wycieczki, biwaki, zakup sprzętu sportowego lub muzycznego, kupno komputera i inne cele. SKO bierze udział w ogólnopolskim konkursie pod hasłem „Dziś oszczędzam w SKO, jutro w PKO”. W ramach tego konkursu organizowanych jest szereg akcji, które mają na celu zarobienie pieniędzy:

- loterie fantowe,
 - zbiórka i sprzedaż kasztanów,
 - zbiórka i sprzedaż puszek aluminiowych,
 - wyrób i sprzedaż aniołów z masy solnej.
- Poza tym organizowane są akcje popularyzujące oszczędzanie, np.
- Konkurs na najciekawszą bajkę o tematyce oszczędnościowej,
 - Gazetka informacyjna o tematyce SKO,
 - Wystawa pokonkursowa eksponująca najciekawsze bajki.

W ciągu I semestru roku szkolnego 2005/2006 uczniowie zaoszczędzili 3 014 zł.

• Kółka zainteresowań

W Szkole Podstawowej w Białobielu uczniowie mają możliwość poszerzania swej wiedzy oraz przyjemnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego w licznych kółkach zainteresowań..

Związek człowieka z dziedzictwem własnego regionu jest wartością, którą należy uświadomić młodemu człowiekowi od najmłodszych lat. Dlatego też w naszej szkole działa koło historyczno- regionalne, którego opiekunem jest pani mgr Hanna Murach. Głównym celem spotkań jest poznawanie specyfiki regionu kurpiowskiego oraz rozbud-

dzanie zainteresowań przeszłością własną, swojej rodziny i narodu. Uczniowie przeprowadzają wywiady z interesującymi ludźmi, organizują spotkania i wycieczki do ciekawych miejsc, gromadzą materiały mówiące o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości naszego regionu. Jedną z uczennic Ilona Salamucha zajęła I miejsce w konkursie plastycznym „Wielkanoc na Kurpiach”, który odbył się w Lemanie. Zainteresowania humanistyczne

uczniowie z klas V-VI rozwijają na zajęciach koła polonistycznego. Rozszerzają swoją wiedzę z zakresu literatury i kultury polskiej. Doskonali umiejętności związane z twórczością własną. Uczniowie przygotowują się również do różnych konkursów. W maju 2005r. drużyna z Białobielu zajęła III miejsce w międzyszkolnym konkursie „Lubię czytać”. Całością patronuje opiekun pani mgr Edyta Płoska.

Uczniowie pragnący pogłębiać wiedzę w dziedzinie matematyki, którym rozwiązywanie zadań, problemów sprawia radość i satysfakcję uczestniczą w zajęciach kółka matematycznego, którego opiekunem jest pani mgr Hanna Różycka. Jego członkowie są przygotowani do licznych konkursów, w których corocznie biorą udział i odnoszą sukcesy („Kangur”, „Oxford test matematyka plus”, II miejsce, zespołowo III, w jednej z edycji konkursu gminnego „Matemasy z VI klasy”).

Dla uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi organizowane są zajęcia wyrównawcze, na których korygowane są zaburzone funkcje, usprawniana koordynacja wzrokowo-ruchowa, ćwiczona koncentracja uwagi oraz niwelowane są deficyty w wiadomościach i umiejętnościach. Uczniowie zdolni mogą doskonalić swoje umiejętności pod kierunkiem pani mgr Marioli Białobrzewskiej.

Wychowaniu młodych ludzi wierzących we własne możliwości, umiających pokonywać trudności i cieszyć się z sukcesów służy działalność kółka rytmiczno-tanecznego, którego opiekunem jest pani mgr Elżbieta Kulas. Podczas tworzenia nowych układów tanecznych dzieci uczą się współpracy w grupie, rozwijają wyobraźnię, kształtują osobowość. Swoje umiejętnościami grupa „Crazy Girls” prezentuje podczas uroczystości szkolnych oraz lokalnych imprez plenerowych.

Umiejętności wokalne uczniowie klas IV-VI mogą doskonalić na zajęciach chóru pod czujnym okiem pani Małgorzaty Paszczyk. Spotykają się, by wspólnym śpiewem umilić czas spędzony w szkole. Przygotowują oprawę muzyczną apeli oraz innych uroczystości szkolnych.

•Z życia szkoły

Na terenie szkoły działa sklepik szkolny prowadzony przez uczniów pod opieką pani Hanny Murach. Dochody z niego przeznaczone są przede wszystkim na dofinansowanie wycieczek uczniów oraz na priorytetowe potrzeby szkoły.

Wycieczki, to niezwykle cenna forma wycieczki i nauki, poznawania bliższych oraz

dalszych zakątków naszego kraju. Odbyły się wycieczki do Warszawy, Żelazowej Woli, Kazimierza Dolnego, Nałęczowa, Janowca, Mikołajek, Kadzidłowa, Gierłoz, Reszła, Kętrzyna, Świętej Lipki, Nowogrodu i Wyszkowa.

W szkole rokrocznie prowadzone jest dożywanie. Jego organizacją zajmuje się pani mgr Danuta Korzeniecka przy ścisłej współpracy z Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej w Lelisie i Olszewo-Borkach, Spółdzielnią „Mlekowita” oraz piekarnią „Józefa” w Białobielu. Dzieci otrzymują codziennie słodkie bułki i zupy z wkladką. Szkoła bierze udział w akcji „Szkłanka mleka”. Każde chętne dziecko może na terenie szkoły kupić mleko smakowe.

Aby uświadomić uczniom, jak wielkim bogactwem ludzkości jest las, nauczyć perspektywicznego myślenia i zapobiegania dewastacji środowiska, szkoła wzięła udział w akcji organizowanej przez „Tygodnik Ostrołęcki” pod hasłem „Porządkujemy i odnawiamy las”. Uporządkowaliśmy pobliskie tereny leśne. Zebraliśmy rekordową ilość makulatury (1317 kg). Po tej inicjatywie Biblioteka szkolna wzbogaciła się o projekty multimedialne i albumy ukazujące piękno przyrody.

Każdego roku we wrześniu jest przeprowadzana akcja „Sprzątanie świata”. Porządkowane są pobliskie tereny oraz pobocza głównych dróg Białobielu, Siemnochy i Zabrodzia. Na terenie przyszkolnym sadzone są drzewa.

Nowatorską formą są zajęcia organizowane w terenie. Bierze w nich udział cała społeczność uczniowska wraz z nauczycielami. Ucząc się i bawiąc dzieci poznały Rezerwat Przyrody „Olsy Płoszycie”. Następne zajęcia odbędą się w Drozdowie.

Szkoła bierze udział w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”. Nauczyciele, a czasem rodzice, czytają codziennie dzieciom z klas 0-III bajki, opowiadania. Przeprowadzają konkursy recytatorskie. Wszystko po to, by rozbudzić zainteresowanie książką, wskazywać właściwe wzorce postępowania, zachęcać dzieci do doskonalenia techniki czytania.

W dniach 30.09.2005r.-1.10.2005r. odbyła się na terenie szkoły „Noc baśni i bajek”. Każde dziecko, które brało udział w tym spotkaniu, prezentowało zgromadzonym pod osłoną nocy przygotowaną wcześniej bajkę lub baśń. Przerwy w czytaniu urozmaicono wspólnym śpiewem lub nauką piosenek. Podczas imprezy przeprowadzono konkursy na najciekawszy utwór o tematyce oszczędnościowej oraz najpiękniej czytającego ucznia.

Zawsze u progu nowego roku ze szczególną serdecznością witani są pierwszoklasiści. W październiku odbywa się ich ślubowanie i pasowanie na uczniów. Najpierw popisują się swoimi umiejętnościami recytatorskimi i wokalnymi, by wkupić się w grono uczniowskie. Następnie dyrektor pasuje ich na uczniów oraz przechodzą otręsiny, tj. egzamin przygotowany przez starszych kolegów. Na koniec otrzymują upominki od rodziców i braci szkolnej, a następnie regenerują swe siły podczas słodkiego poczęstunku.

W realizacji zadań szkoły aktywnie uczestniczą rodzice. Akceptują podejmowane przez szkołę zadania i współuczestniczą w procesie nauczania i wychowania. Aktywnie wspierają szkołę. W ich stronę kierujemy słowa uznania i podziękowania.

„Nie zawsze możemy kształtować lepszą przyszłość dla naszych dzieci, ale zawsze powinniśmy kształtować nasze dzieci dla czekającej je przyszłości”. Franklin D.

Roosevelt.

Priorytetowym celem działań edukacyjno-wychowawczych szkoły jest przygotowanie uczniów do życia w zmieniającej się rzeczywistości, kształtowanie ludzi odważnych, otwartych na świat, świadomych własnych możliwości. Pragniemy

ich wychować na prawych obywateli Polski i Europy z poczuciem przynależności do regionu kurpiowskiego. Jednocześnie staramy się zaszczepić w nich ciekawość świata, przybliżyć kulturę i zwyczaje innych państw, zapoznać z zagadnieniami dotyczącymi Unii Europejskiej. Wszak, według H. Cartera

„Tak naprawdę, są tylko dwie rzeczy, w które można wyposażyć dzieci: pierwszą są korzenie, a drugą skrzydła”.

Zapraszamy do Ośrodka Etnograficznego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Kurpiów

Dziedzictwo Kulturowe Kurpiowszczyzny od dawna fascynuje i przyciąga naukowców i miłośników folkloru. Najdobitniej świadczą o tym liczne imprezy i festyny folklorystyczne, konferencje naukowe, które zawierają różne elementy tego dziedzictwa i stanowią formę udostępniania folkloru w różnych formach. Do pracy nad upowszechnianiem kultury kurpiowskiej, często wykraczając poza obszar gminy Lelis, włączony został w 2005 roku Ośrodek Etnograficzny Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Kurpiów powołany przez Radę Gminy Lelis na wniosek Wójta Gminy Lelis. W tymże roku na potrzeby ciągle rozwijających się wystaw stałych Urząd Gminy przeznaczył środki i materiały na dobudowanie pomieszczeń, które zwiększyły o

100 m powierzchnię wystawczą ośrodka w centrum Lelisa. Znalazły tam miejsce ekspozyty związane w przeszłości z ołosem zboża i rolnictwem, a także uprawą zboża i pieczenia chleba. Ukazanie tych obrzędów stało się jedną z form pracy Ośrodka Etnograficznego. Specjalnie na potrzeby obrzędu dożynek prezentowanego w Ośrodku Etnograficznym powstało widowisko obrzędowe pt. „Śkwańskie Dożynki”. Przykład ten zachęcił do prezentowania przez Ośrodek różnych widowisk i obrzędów na terenie całego powiatu ostrołęckiego oraz poza jego granicami. Ośrodek Etnograficzny w Lelisie w jakimś sensie pełni rolę doradczą dla wielu kurpiowskich ośrodków kultury i wspiera ich kulturowe przedsięwzięcia. Współpraca z Ostrołęckim Towarzystwem Naukowym w Ostrołęce zaowocowała w 2005 organizacją kilku sesji popularnonaukowych OTN w siedzibach kurpiowskich gmin. Sesje „Kurpiowszczyzna w okresie rozbiorów”, „Tradycje rzemiosła na Kurpiach...” odbyły się w IV kwartale 2005 w miejscowości Łyse. W Lelisie w lutym 2005 zorganizowano I Olimpiadę

Regionalną o Kurpiach dla uczestników województwa mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego. W kwietniu 2005 w Goworowie odbyła się II Olimpiada o dziedzictwie kulturowym i historycznym powiatu ostrołęckiego. Nagrody dla wszystkich uczestników i opiekunów ufundowali: OTN, Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki, Starostwo powiatowe w Ostrołęce, Wójt Gminy Lelis, GOK-O Lelis

O wartości działań podjętych przez Ośrodek Etnograficzny najlepiej przekonuje bogactwo wystaw prezentowanych w siedzibie Ośrodka, otaczających go budynkach oraz w starej chacie kurpiowskiej na skwerze koło Urzędu Gminy. Znajdziemy tam także jedyną w swoim rodzaju prezentację ptaków i zwierząt bytujących na terenach powiatu ostrołęckiego. Wystawa jest stale uzupełniana i wzbogacana, a na zdjęciu prezentujemy nowe nabytki. **ZAPRASZAMY**

Henryk Kulesza
Fot. Antoni Kustusz

Lelis śpiewał w Warszawie

Cztery solistki: Marta Białobrzaska, Zuzanna Denkiewicz, Mariola Ogniewska i Klaudia Prachniak z zespołu wokalnno-muzycznego działającego przy Gminnym Ośrodku Kulturalno-Oświatowym w Lelisie, wzięły udział w X Przeglądzie Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej „Rozśpiewany Wawer” organizowany 12 - 13 marca br. przez Klub Kultury „Zastów” w Warszawie. Wystąpiły przed warszawską publicznością jako solistki i zespołowo. Przegląd cieszył się dużym zainteresowaniem. Przesłuchania eliminacyjne trwały przez dwa dni. Najbardziej oblegana kategoria była kategoria wiekowa w przedziale 13- 15 lat. Spośród ponad siedemdziesięciu uczestników Mariola Ogniewska zajęła III miejsce. Do przeglądu młode wokalistki przygotował instruktor GOK-O Jarosław Kraska. (AO)

Fot. Anna Ogniewska.
Laureatka III miejsca Mariola Ogniewska z instruktorem Jarosławem Kraską

Kwiaty z bibuły – cudenka przedwiośnia

O tym, że robienie kwiatów z bibuły nie takie trudne przekonali się 16 marca 2006 r. uczniowie klas IV Szkoły Podstawowej w Lelisie, dla których to Gminny Ośrodek Kulturalno-Oświatowy zorganizował spotkanie z twórczynią ludową Czesławą Lewandowską. Pani Czesława pokazała jak się robi kwiaty z bibuły, które nazywała cudenkami przedwiośnia. Uczniowie z chęcią podjęli pracę i zrobili tyle kwiatów, że wystarczyło na wykonanie kilku pięknych palm, którymi mogli pochwalić się w szkole.

Fot. Anna Ogniewska

Darcie pierza po kurpiowsku

Gminny Ośrodek Kulturalno-Oświatowy w Lelisie od wielu lat upowszechnia tradycje folklorystycznych obrzędów i zwyczajów. Jednym z takich wydarzeń w zwyczajowym kalendarzu Kurpiów była tradycja wiejskich, zimowych spotkań związanych ze wspólnym darcie pierza. Obrzęd ten opracował i zaprezentował w bardzo atrakcyjnej, widowiskowej formie zespół „Nowe Latko” z GOK - O w Lelisie na otwarciu I Regionalnego Przeglądu Widowisk przedstawiających fragmenty życia dawnych Kurpiów, który odbył się 23 lutego br. w Lelisie. W przeglądzie, którego współorganizatorami byli wójt gminy Lelis Stanisław Subda, GOK-O w Lelisie, Starostwo Powiatowe w Ostrołęce oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Kurpiowskiej „Puszcza” w Lelisie, wystąpiły ponadto zespoły: „Carniacy” z Czarni z widowiskiem jasełkowym „Chodzenie z gwiazdą”, zespół GOK w Zbójnej z widowiskami „Herody” i „Chodzenie z gwiazdą” oraz zespół regionalny z MOKSiR w Myszyncu z widowiskiem folklorystycznym „Muzyka na wsi”. Wszystkie te widowiska zebrały burzę oklasków od widzów, którzy wypełnili salę GOK-O do ostatniego miejsca. Słowa gratulacji wraz z nagrodami, które jury postanowiło przyznać „na zachętę” wszystkim zespołom przekazali starosta ostrołęcki dr Stanisław Kubeł oraz przewodniczący Rady Gminy w Lelisie Jan Mrozek. Występom towarzyszyła wystawa twórczości ludowej, na której zaprezentowa-

no wspaniałe kwiaty z bibuły Janiny Krzyżewskiej z Lipnik i Joanny Bastek z Nasiadk, wycinanki kurpiowskie Wiesławy Chaberek z Lelisa i Czesławy Lewandowskiej z Ostrołęki oraz koronki Emili Ogniewskiej z Łodzi.

Leliskie spotkanie, jak to we zwyczaju bywało, a w Lelisie trwa nadal, zakończyła wspólna degustacja potraw regionalnych.

- To było wspaniałe przeżycie, bowiem mieliśmy wiele obaw przed tegorocznym przeglądem czy uda nam się zgromadzić zespoły, no i zainteresować publiczność. Ale wszystko się udało, nastroje były doskonałe, a zespoły pokazały, że stare obyczaje Kurpiów nie giną – powiedziała nam na zakończenie Anna Ogniewska, dyrektor GOK- O w Lelisie.

**Tekst. i fot.
Antoni Kustusz**

jasełka na kurpiowskiej wsi,
- zespół ze Zbójnej.

darcie pierza nie było łatwe –
prezentuje zespół
„Nowe Latko”

Janina Krzyżewska
i jej piękne kwiaty

Palma Kurpiowska w Lelisie

Na konkurs plastyczny „Palma Kurpiowska” zorganizowany 6 kwietnia br. przez GOK-O wpłynęło 10 palm. Komisja konkursowa w składzie: Barbara Sęk, Agnieszka Kornaga-Bałdyga i Paweł Łaszcznych oceniali palmy w dwóch kategoriach, tj praca indywidualna i zbiorowa.

W kategorii prac zbiorowych I miejsce przyznano uczniom ze Szkoły Podstawowej w Nasiadkach (klas IV – opiekun Jolanta Kurpiewska), II miejsce – Szkole Podstawowej w Durlasach (kl. II i III – opiekun Jolanta Chmielewska), III miejsce – Szkoła Podstawowa w Łęgu Starościńskim (kl. IV – opiekun Maria Puławska).

W kategorii prac indywidualnych przyznano dwa równorzędne I miejsca dla Joanny Bastek i Mileny Choromańskiej, II miejsce przyznano Marioli Ogniewskiej i III – Jadwidze Kowalskiej. Uczestnikom konkursu wręczono nagrody książkowe ufundowane przez organizatora, którym

był Gminny Ośrodek Kulturalno-Oświatowy w Lelisie.

Palmy trafiły do kościoła parafialnego pw Matki Bożej Nieustającej Pomocy w

Lelisie. Gratulujemy wykonawcom i zachęcamy do odtwarzania i kultywowania naszych tradycji kurpiowskich. To takie piękne i z tego możemy być dumni. (AO)

**Fot. Anna
Ogniewska**

Oświata w Gminie po 10 latach

W styczniu 2006 roku minęło 10 lat od przejścia szkół przez gminę jako zadania własnego. Oto najważniejsze osiągnięcia gminy w tej dziedzinie:

1. Wdrożenie reformy systemu edukacji.

1) Ustalenie sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów.

A. Plan sieci publicznych szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi.

Lp.	Nazwa i adres szkoły	Sołectwa należące do obwodu szkoły podst.
1.	Szkoła Podstawowa w Lelisie z klasami I-VI	Lelis, Długi Kąt, Durlasy (IV-VI), Łodziska, Gibalka.
2.	Szkoła Podstawowa w Durlasach z klasami I - III	Durlasy
3.	Szkoła Podstawowa w Białobielu z klasami I - IV	Białobiel, Siemnocha.
4.	Szkoła Podstawowa w Dąbrówce z klasami I - VI	Dąbrówka, Szkwa, Płoszyce, Gąski.
5.	Szkoła Podstawowa w Łęgu Przedmiejskim z klasami I - VI	Łęg Przedmiejski, Gnaty, Walery.
6.	Szkoła Podstawowa w Łęgu Starościańskim z klasami I - VI	Łęg Starościański, Kurpiewskie.
7.	Szkoła Podstawowa w Nasiadkach z klasami I - VI	Nasiadki, Szafarczyska.
8.	Szkoła Podstawowa w Obierwii z klasami I - VI	Obierwia.
9.	Szkoła Podstawowa w Olszewce z klasami I - VI	Olszewka, Szwendrowy Most.

B. Plan sieci publicznych gimnazjów.

Lp.	Nazwa i adres gimnazjum	Sołectwa należące do obwodu gimnazjum
1.	Publiczne Gimnazjum w Lelisie	Lelis, Białobiel, Dąbrówka, Długi Kąt, Durlasy, Gąski, Gibalka, Łodziska, Nasiadki, Płoszyce, Siemnocha, Szafarnia, Szkwa.
2.	Publiczne Gimnazjum w Łęgu Przedmiejskim	Łęg Przedmiejski, Gnaty, Kurpiewskie, Łęg Starościański, Walery, Szafarczyska.
3.	Publiczne Gimnazjum w Obierwi	Obierwia, Olszewka, Szwendrowy Most

2) Powołanie Zespołu Szkół w Łęgu Przedmiejskim i Zespołu Szkół w Obierwi (gimnazja + szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi) oraz rozszerzenie możliwości kształcenia ponadgimnazjalnego w powstałym od 1996r. Zespole Szkół w Lelisie, który otrzymał w 2001 r. imię Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

3) Wzrost kwalifikacji zawodowych nauczycieli, zdobywanie kolejnych stopni awansu zawodowego. Z ogólnej liczby nauczycieli w gminie 96,8 proc. posiada wyższe wykształcenie magisterskie. W podziale na stopnie awansu zawodowego 57,0 proc. stanowią nauczyciele dyplomowani, 22,6 proc. nauczyciele mianowani, zaś pozostali nauczyciele to kontraktowi i stażyscy.

4) Wdrożenie zreformowanych programów nauczania i wychowania w szkołach, w tym wprowadzenie nauczania języka angielskiego od kl. I szkoły podstawowej.

2. Zbudowanie nowych szkół w Białobielu, Lelisie, Olszewce i Obierwi oraz sali gimnastycznej w Łęgu Przedmiejskim i hali sportowej w Lelisie.

3. Wykonanie gruntownych remontów kapi-

talnych budynków szkolnych w Łęgu Starościańskim, Nasiadkach, Dąbrówce, Lelisie i Durlasach. W Łęgu Przedmiejskim prace te będą zakończone w bieżącym roku.

4. Wprowadzenie centralnego ogrzewania gazowego budynków szkolnych w Lelisie, Łęgu Przedmiejskim, Białobielu i Durlasach oraz olejowego w Łęgu Starościańskim i Olszewce. Centralne ogrzewanie węglowe funkcjonuje nadal w Dąbrówce i Nasiadkach.

5. Podłączenie wszystkich budynków szkolnych w Lelisie i Durlasach do gminnej oczyszczalni ścieków. Budynki szkolne w Łęgu

Porady rolnicze

Płatności bezpośrednie do gruntów rolnych w 2006 r.

Do 15 maja br. w biurach powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (w Ostrołęce - ul. Piłsudskiego 38) będą przyjmowane „Wnioski do przyznania płatności bezpośrednich do gruntów rolnych lub o przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania” na 2006 rok. Jeśli wniosek zostanie złożony po tym terminie, ale ostatecznie do 9 czerwca, to za każdy dzień roboczy opóźnienia kwota płatności będzie obniżana o 1 proc..

Rolnicy, którzy po raz pierwszy pragną ubiegać się o przyznanie płatności, popularnie zwanej dopłatą, powinni zgłosić się do biura Agencji po formularz lub ściągnąć go ze strony internetowej www.arimr.gov.pl. W biurach Agencji znajdują się mapy ewidencyjne, a także można uzyskać numer identyfikacyjny producenta po wypełnieniu formularza odpowiedniego wniosku.

W 2006 roku producenci rolni, którzy ubiegali się o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych w 2005 r. otrzymają z ARiMR częściowo wypełniony formularz wniosku (tzw. wniosek personalizowany) wraz z załącznikami graficznymi i instrukcjami ich wypełnienia oraz z zestawieniem tabelarycznym zawierającym dane na temat powierzchni użytkowanych rolniczo przez wnioskodawcę.

Załączniki graficzne dołączone do wniosku o płatności bezpośrednie do gruntów rolnych mają służyć pomocą w poprawnym i zgodnym ze stanem faktycznym (na gruncie) wypełnieniu wniosków poprzez naszkicowanie na nim użytkowanych działek rolnych. Załączone do wniosku „załączniki graficzne” stanowią fragment mapy ewidencyjnej zintegrowanej z obrazem przebiegu granic działek ewidencyjnych powstałym w wyniku zdjęć lotniczych. Każdy rolnik otrzyma taki obraz przebiegu granic działek zgłoszonych w 2005 roku. Zdjęcie/mapa przedstawia charakter użytkowania gruntów. Widać na nim lasy, grunty orne, sady, łąki lub pastwiska, obszary zakrzewione. Dzięki takim zdjęciom (mapom) rolnicy mogą zapoznać się informacjami, jakie na temat użytkowanych przez nich gruntów posiada ARiMR oraz zaktualizować (uzupełnić) dane, którymi dotychczas się posługiwali. Na załącznikach graficznych nanesione są również identyfikatory (numery) działek ewidencyjnych wraz z ich powierzchniami gruntów rolnych uprawnionymi do dopłat.

Tak więc w trakcie składania wniosków o płatności na 2006 rok należy dokonać wszelkich poprawek w bazie danych ARiMR opracowanych na podstawie wniosków składanych w 2005 roku, a zawartych w dostarczonych rolnikom załącznikach graficznych i zestawieniu tabelarycznym. Po dokonaniu takiej aktualizacji stan danych w ARiMR powinien być zgodny ze stanem faktycznym oraz pełną wiedzą rolników o swoich gospodarstwach. Tak więc nie zwlekajmy i przyspieszmy termin składania wniosków w oddziale powiatowym ARiMR w Ostrołęce.

Kazimierz Kacprzak

Złoty plon OSAKA

Zawodnicy ULKS OSAK po zakończeniu 2005 roku mogli mówić, że był to ich złoty rok. Podopieczni Macieja Kruszewskiego wszędzie, gdzie startowali zgarniali prawie całą pulę nagród i przywozili do Lelisa bardzo bogaty zestaw pucharów i medali. Starty, które rozpoczęły bieżący sezon potwierdzają wysoką pozycję klubu.

W kadrze ULKS „Osak” Lelis trenują obecnie: Mirosław Wilkowski, Rafał Bednarczyk, Edyta Krakowska, Kamil Żyznowski, Marta Dawid, Wojtek Bednarczyk, Michał Duszak. Sebastian Bednarczyk, Kamil Chaberek, Mateusz Chaberek, Ewa Bednarczyk, Przemysław Orzechowski, Mariusz Orzechowski, Justyna Orzechowska, Marlena Kulas, Ewelina Kulas, Sylwia Duszak, Katarzyna Grzyb, Mateusz Wilkowski, Kamil Aptacy, Adam Pledziewicz, Paweł Marzewski, Martyna Dmoch, Karolina Sobiech, Łukasz Nalewajk, Tobiasz Grala, Milena Świdwa, Łukasz Prusaczek, Małgorzata Trzczińska.

Kadra ta wkrótce zostanie uzupełniona nowymi nazwiskami, bowiem w sekcji biegowej rozpoczęli treningi uczniowie ze szkół w Nasiadkach, Dąbrówce i w Łęgu Przedmiejskim.

Łącznie w trakcie ubiegłorocznych startów zawodnicy ULKS OSAK zdobyli 23 złote medale, 18 srebrnych medali i 9 medali brązowych. Ponadto 20 zawodników uplasowało się w swoich biegach na miejscach od 4 do 10, a 12 zawodników znalazło miejsce w drugiej

dziesiątce startujących.

Dzięki pomocy gminy OSAK mógł jeździć na imprezy gminnym autokarem, a to pozwalało zabierać bardzo liczne ekipy, które zajmowały bardzo dobre miejsca drużynowo. Tak się stało na wojewódzkich biegach przełajowych w Jelonkach k. Ostrowi Maz., gdzie startowało aż 50. reprezentantów klubu, zapewniając klubowi i gminie zdecydowanie I miejsce drużynowo, a także I miejsce w rywalizacji szkół podstawowych oraz I miejsce w rywalizacji klas gimnazjalnych.

Szczególnie trudne były starty w Grand Prix Łomży, w których do ostatecznej klasyfikacji liczyły się wyniki czterech biegów. Bardzo dobrze wypadli w tych startach szczególnie uzdolnieni: Kasia Grzyb, Mariusz Orzechowski, Sylwia Duszak, Paweł Marzewski, którzy uplasowali się na medalowych miejscach. - Mamy bardzo wielu chętnych do treningu i takie wyjazdy stanowią dobrą okazję do sprawdzenia ich predyspozycje i zdolności do biegania.

- Najważniejsze, aby dzieciaki systematycznie trenowały, bowiem w Lelisie dysponujemy wspaniałymi warunkami do uprawiania biegów przełajowych, a teraz, po oddaniu do użytku hali sportowej z zapleczem możemy powiedzieć, że mamy także doskonałe warunki do treningu ogólnorozwojowego - ocenia sytuację w klubie trener Maciej Kruszewski.

Potwierdzeniem słów trenera są wyniki pierwszego tegorocznego startu na trasie bie-

gów przełajowych w Wiązowej, które odbyły się 26 lutego. W biegu głównym na doskonałym 23. miejscu w gronie 336 startujących uplasował się Mirosław Wilkowski z czasem 1.20.11. Natomiast w rywalizacji młodszych zawodników (roczn. 1993-95) dystans 1000 m wygrał Mariusz Orzechowski, zaś wśród dziewcząt Sylwia Orzechowska uplasowała się na trzecim miejscu.

Mariusz Orzechowski wyrasta na czołowego biegacza w regionie. Startując w biegach eliminacyjnych do Mistrzostw Polski, które odbyły się 4 marca w Otwocku zajął na dy-

stansie 2 km 11 miejsce wśród najlepszych biegaczy Mazowsza, a startował w konkurencji z chłopcami starszymi o dwa lata. (ak)

Fot. Archiwum klubu.

Jeszcze o nich usłyszymy

Od nowego roku szkolnego w Zespole Szkół w Lelisie rozpoczęły się treningi w sekcji siatkówki, którą prowadzi Edyta Żyśk. Po kilku miesiącach intensywnych treningów przysły pierwsze sukcesy. Dziewczęta z Lelisa zwyciężyły w Mistrzostwach Powiatu, które odbyły się 19 marca w Kadzidle. Po pokonaniu 6. drużyn Lelis awansował do Międzypowiatowych Eliminacji Mistrzostw Mazowsza, które odbyły się 1 kwietnia w Myszkowie. Niestety, pierwszy start w takim doborowym gronie nie wypadł najlepiej. Jak nam powiedziała pani Edyta zawodniczki zjadła trema i choć mogły zająć trzecie miejsce to wróciły do Lelisa z dyplomem za V miejsce.

Najważniejsze jednak, że dziewczęta nie zniechęciły się do treningów, bowiem już wkrótce, w dniach 26-27 maja czeka je występ w I Ogólnopolskim Turnieju Piłki Siatkowej Dziewcząt dla szkół gimnazjalnych im. Kard. S. Wyszyńskiego, który odbędzie się w Ełku.

W drużynie siatkarek Zespołu Szkół w Lelisie występują: Ewa Bednarczyk, Marta Białobrzeska, Sylwia Prusińska, Sandra Gontarzewska, Anastazja Piersa, Justyna Orzechowska, Aldona Parzych, Kinga Bieńkowska i Klaudia Próchniak. Oczywiście można jeszcze dołączyć do sekcji siatkówki. Wystarczy zgłosić się na treningi, które odbywają się w środy i piątki od godz. 13.00 do 14.00. (ak)

Fot. archiwum.

Na zdjęciu: drużyna siatkarek z Lelisa z trenerką Edytą Żyśk i kierownikiem drużyny Sebastianem Załęskim.

Zwycięstwo MS Płoszycy

Przez całą zimę w hali Zespołu Szkół w Lelisie trwały rozgrywki piłkarskiej ligi gminnej, w której startowało 10 drużyn. Organizatorami turnieju byli: Zarząd Gminny LZS oraz GOK-O. Podsumowania dokonano 5 marca br. Zwycięzcy otrzymali puchary i sprzęt sportowy, które wręczali wójt Stanisław Subda i przewodniczący gminnego LZS Stanisław Szczepanek, natomiast kibice i uczestnicy turnieju mogli oklaskiwać uczestników meczu towarzyskiemu pomiędzy LZS Nasiadki-Lipniki oraz Elsam Ostrołęka.

- Z naszego terenu pochodzi wielu piłkarzy, którzy występowali w ligowych drużynach Ostrołęki, m.in. Bogdan Szlachetka, Marian Eller, Dariusz Lelujka, a także bracia Gontarzowie. Wszyscy wystąpili na parkiecie i pokazali naprawdę dobry futbol - powiedział jeden z organizatorów meczu Dariusz Mróz, a wygrała drużyna LZS 7:6, więc tym bardziej było się z czego cieszyć.

Po podsumowaniu wyników ligi kolejność drużyn była następująca: 1. MS Płoszycy - 27 punktów, 2. Łęg Przedmiejski - 22, 3. Oldboje Nasiadki 21, 4. LZS Szafarczyska - 16, 5. Łęg Starościński - 15, 6. Lelis - 15, 7. Durlasy - 8, 8. Długi Kąt - 6, 9. Szwendrowy Most - 3, 10. Obierwia - 3 pkt. (ak)

INFORMACJE

GOK-O informuje...

Trwają zapisy na zajęcia w kołach zainteresowań i do pracowni, które działają w GOK-O i przy Gminnej Bibliotece. Zapisy przyjmują i bliższych informacji udzielają instruktorzy prowadzący zajęcia.

Zachęcamy do odwiedzin Gminnego Centrum Informacji, które jest czynne od poniedziałku do soboty w godzinach od 8.00 do 20.00. Zapewniony dostęp do Internetu oraz jego praktyczne wykorzystanie dla zdobycia informacji o możliwości zatrudnienia.

i zaprasza

3 maja 2006 r., godz. 13.00 - Festyn na ludowo na placu przy Ośrodku Etnograficznym w Lelisie. W programie: gry i zabawy ludowe, występ zespołu Nowe Latko, występy zespołów wokально-muzycznych GOK-O,

8 - 15 maja 2006 r. - Tydzień Bibliotek pod hasłem „Nie wiesz? Zapytaj w bibliotece”.

10 maja 2006 r. godz. 10.00 - Gminne Eliminacje Konkursu Recytatorskiego „Kurpie Zielone w Literaturze” dla klas I - VI.

21 maja 2006 r., godz. 10.00 - Dzień Kultury Kurpiowskiej w Obierwi. W programie: festyn ludowy, przegląd zespołów kurpiowskich, wystawy i kiermasze sztuki ludowej,

1 czerwca 2006 r. godz. 9.00 - Festiwal Piosenki Dziecięcej,

25 czerwca 2006 r. godz. 10.00 - Święto Jagody w Łęgu Starościńskim (szczegóły na plakatach).

1 czerwca 2006 r. godz. 10.00 - Festyn sportowo - rekreacyjny SZS z okazji Dnia Dziecka stadion gminny w Lelisie. W programie: festyn sportowy, otwarty dla mieszkańców gminy, gry i zabawy sprawnościowe z nagrodami, występy grup wokalnych i tanecznych z ZS w Lelisie, konkurs karaoke, mecz piłki siatkowej uczniów i nauczycieli, pokazy p.poż., pokazy walk bokserskich, pokazy sprawności policji, wesołe miasteczko. Szczegóły: Maciej Kruszewski w Zespole Szkół w Lelisie.

Wiosna w lidze LZS

Do rundy wiosennej powiatowej ligi LZS w piłce nożnej przystąpiły drużyny: CPN Deptuła - Kadzidło, LZS Łęg Przedmiejski, LZS Łączki, LUKS Ołdaki, LUKS Kamianka, LZS Lelis, LZS Baranowo. Z rozgrywek wycofała się drużyna LZS Kurp Dach Troszyn. Drużyny z gminy Lelis wystąpią na stadionie gminnym w Lelisie w następujących terminach: 23.04, godz. 14.00 Łęg Przedm. - Łączki, Lelis - ULKS Kamianka; 30.04, godz. 14.00 Łęg Przedm. - LZS Kamianka; 7. 05, godz. 14.00 Łęg Przedmiejski - LZS Lelis; 21. 05, godz. 14.00 LZS Lelis - LZS Łączki. Zakończenie rozgrywek, wręczenie pucharów, medali i dyplomów zaplanowano na 18 czerwca o godz. 10.00 w Ołdakach.

Urząd Gminy przypomina

Kończy się wymiana prawa jazdy

Tylko do końca czerwca można jeszcze wymienić papierowe prawo jazdy na dokument plastikowy. Chodzi o stare prawa jazdy wydane od 1 maja 1993 r. do 30 czerwca 1999 roku i po 1 lipca 1999 r. Kierowca, który nie wymieni starego prawa jazdy w wyznaczonym terminie, nie straci wprawdzie uprawnień do kierowania pojazdami, ale nie będzie mógł posługiwać się starym dokumentem, który straci ważność. Do momentu wydania nowego prawa jazdy kierowca nie będzie mógł prowadzić auta na podstawie starego (unieważnionego) prawa jazdy.

Do wyrobienia nowego dokumentu prawa jazdy potrzebnych jest kilka innych: wniosek o wymianę prawa jazdy, dowód wpłaty 71 zł, zdjęcie i kserokopia posiadanego prawa jazdy. Wniosek o wymianę można przesłać pocztą. Po odbiór nowego dokumentu trzeba się jednak zgłosić osobiście, bowiem urzędnik musi unieważnić dotychczasowy dokument.

UWAGA: do 15.05. - II rata podatku rolnego, leśnego i od nieruchomości.

Zadbajmy o porządek w otoczeniu

Każdej wiosny po zniknięciu śniegu pojawia się w otoczeniu naszych miejsc pracy i zamieszkania masa śmieci oraz innych zanieczyszczeń i odpadów.

Nie świadczy to wcale o tym, że w takich warunkach dobrze się czujemy. Wręcz przeciwnie, widok zaśmieconych placów zieleni, poboczy dróg, przystanków autobusowych uschłych chwastów na miedzy lub przy płocie wywołuje u większości społeczeństwa niesmak a niejednokrotnie nawet złość. Na pewno każdy z nas chce żyć w czystym środowisku i w harmoni z przyrodą.

Apelujemy zatem do wszystkich mieszkańców gminy, aby przystąpili do sprzątania swojego otoczenia i zadbali o stały porządek w ciągu całego roku, nie bacząc na jego porę.

Nie bądźmy uciążliwi dla sąsiadów

Apelujemy do rolników stosujących nawożenie użytków rolnych gnojówką aby nie wykonywali tych zabiegów w pobliżu budynków mieszkalnych, budynków szkolnych i innych. Wydzielająca się z płynnych nawozów organicznych woń jest bardzo uciążliwa dla ludzi, a zwłaszcza dla dzieci cierpiących na niewydolność dróg oddechowych. Dlatego też w trosce o ich zdrowie stosujemy nawożenie organiczne z dala od miejsc zamieszkania ludności. Nadmienić należy że zgodnie z art. 11 ust 2 ustawy z dnia 26 lipca 2000 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. Nr 89 poz. 991) - nawozy należy stosować w sposób, który nie powoduje zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz dla środowiska.